

Let's Get Ready for Shabbos

Nili Hilchos Shabbos (3)

1. שולחן ערוך אורח חיים סימן רמ סעיף א

מצוה לרחוץ הגה: כל גופו, ואם אי אפשר לו ירחץ (טור) פניו ידיו ורגליו בחמין בערב שבת. ומצוה לחוף הראש ולגלח הצפרנים בערב שבת. הגה: ואם היו שערות ראשו גדולות, מצוה לגלחן. וכשנטל צפרניו לא יטול אותן כסדרן; ויתחיל בשמאל בקמיצה ובימין באצבע.

2. משנה ברורה סעיף קטן א

(א) מצוה וכו' - מפני כבוד השבת, ומ"מ אין זה חובה גמורה והמקיימה מקבל עליה שכר ושאינו מקיימה אינו נענש עליה. ומאד יש לזהר שלא יבוא ע"י מצות הרחיצה לחשש חילול שבת ובעו"ה הרבה נכשלין בזה בימי החורף כשהימים קצרים שיושבין כמעט עד שחשיכה ואף אם גמר את עצם הרחיצה בהיתר ג"כ מזדמן איסור לידו שפעמים הוא סורק את ראשו בסוף שהיא מלאכה דאורייתא בשבת. גם מצוי שאחר גמר כל הפעולות סוחט האלונטית מהמים שנבלע בו והוא בכלל מכבס וכמו שיבואר לקמן בסימן ש"ב.

3. משנ"ב שם סק"ה

(ה) בע"ש - וה"ה בכל זה בעיו"ט אבל ביום ה' לא הוי יקריה דשבת, אא"כ אי אפשר לו לרחוץ בע"ש אז כל כמה דמקרב לשבת טפי מעלי וכן לענין להסתפר:

4. משנ"ב שם סק"ו

(ו) בע"ש - וביום ה' מקפידין שלא ליטלן מפני שהצפרנים מתחילין לחזור ולצמוח ביום ג' לגלוחן וא"כ אין זה תיקון כבוד שבת שחוזר לצאת. יש שכתבו שלא לקוץ צפרני הידים ורגלים ביום אחד ואין לקוץ אלא בע"ש או בעיו"ט והנכון שיקוץ מן הרגלים ביום ה' ומן הידים ביום ו' [מ"א].

5. שולחן ערוך שם סעי' ב

כשיהיה סמוך לחשכה ישאל לאנשי ביתו בלשון רכה עשרתם, ערביתם, הפרשתם חלה, ויאמר להם הדליקו את הנר.

חיד"א (מורה באצבע-קמ)

קמו בהעלות המנחה בערב-שבת-קדש הוא עת מספן
למחלוקות בין איש לאשתו ובין המשרתים, והרבה טורח
הסטרא-אחרא בזה לחרחר ריב. והאיש הירא יכף יצרו ולא
יעורר שום מחלוקה והקפדה, ואדרבה, יבקש שלום, וילך
לשלום, ויתפלל מנחת ערב-שבת-קדש כהגן בישוב ובחזרה, כי
הוא זמן גלוי אורות שבת-קדש בשמים ממעל.

6. שולחן ערוך או"ח ס' רסב סע' א

יסדר שולחנו ויציע המטות ויתקן כל ענייני הבית, כדי שימצאנו ערוך ומסודר בבואו מבית הכנסת. **הגה:** ויהיה שולחנו ערוך כל יום השבת, וכן המנהג ואין לשנות.

7. משנ"ב שם ס"ק ד

(ד) כל וכו' - עד לאחר הבדלה. יש נוהגין להיות ב' מפות על השלחן מלבד העליונה שעל הלחם משום שכשמנערין המפה נמצא השלחן מגולה:

8. שו"ע סע' ב

ישתדל שיהיו לו בגדים נאים לשבת. ואם אי אפשר לו, לפחות ישלשל (פירוש ישלשלם כלפי מטה, שיהיו ארוכים, כמדת העשירים היושבים בביתם. רש"י שם) בגדיו למטה, דרך כבוד:

9. משנ"ב סק"ה

(ה) ישתדל וכו' - דכתיב "וכבדתו" ודרשו חז"ל שלא יהא מלבושיך של שבת כמלבושיך של חול, וטוב שלא ילבש בשבת מכל מה שלבש בחול אפילו חלוק. ואם אפשר לו טוב שיהיה לו גם טלית אחר לשבת:

10. משנ"ב סק"ו

(ו) נאים - כפי יכלתו ואפילו אם הוא בדרך לבדו ובבית א"י ג"כ ילבוש בגדי שבת כי אין המלבושים לכבוד הרואים כי אם לכבוד השבת [ח"א]

11. חוט שני (ר' ניסן קרליץ) ח"א א:ג ד"ה אלו בגדים

חורף, מעיל גשם לעיף סודר וכדו' בין שאין דרך האדם להתכבד בהם וגם אין רגילות לכבסם אין צריך להחליפם לבגדי שבת וגם אין צריך לכבסם במיוחד לשבת. מ"מ אם יש צני אדם שמתכבדים בלבוש כמו סודר וכדו' יש להחליפם לכבוד שבת אם יש לו.

בצ"י נראה דאינו בכלל כסות נקיה כיון שהדרך שהם מתלכלכים מיד כשהולכים בהם ולא שייך בהם כ"כ נקיות, ולא מצינו שיש להחליפם לכבוד שבת, מ"מ כשמנחמים אותם לכבוד שבת מקיימים בזה יקרא דשבתא. ואפשר שיש מעלה צנעליים מיוחדות לכבוד שבת. [וע"ע שעה"צ לעיל ס"ק י"א].

נראה שגדר הבגדים שצריך שיהיו מיוחדים רק לשבת [אם יש לו], הם הבגדים שהאדם מתכבד ומתייקר בהם וע"ז דרשין וכבודו שלא יהיה מלבושן של שבת כמלבושן של חול, שבהם הוא מכבד את השבת, וכגון גלימא חליפה וכובע וכדו'.

אב"ל הבגדים שאין דרך שהאדם מתכבד ומתייקר בהם, צאלו אין צריך שיהיו דוקא מיוחדים לשבת, וע"ז ילפינן מ"מקרא קדש" שיהיה כסות נקיה לכבוד שבת, ובגון הבגדים הסמוכים לגופו וכן החולצה שדרכם להתלכלך ומכבסים אותם תדיר, אלו וכיו"צ צריכים לכבסן לכבוד שבת.

אמנם בגדים שלא נועדו אלא להציל מן הקור ומן הגשמים כגון בגדי

12. שו"ע ס' רסב סע' ג

ילבש בגדיו הנאים וישמח בביאת שבת כיוצא לקראת המלך וכיוצא לקראת חתן וכלה, דרבי חנינא מעטף וקאי בפניא דמעלי שבתא ואמר: בואו ונצא לקראת שבת מלכתא. ר' ינאי אומר: בואי כלה בואי כלה: הגה: וילביש עצמו בבגדי שבת מיד אחר שרחץ עצמו, וזהו כבוד השבת. ועל כן לא ירחץ לשבת אלא סמוך לערב, שילביש עצמו מיד: